

سەنتەرى خۆرھەلاتى ناوہراست بۇ مافەگانى ژنان

رېڭخراوى ژنانى پەنابەرى كوردستان

رووداوى بەردەباران كوردنى درندانەى "دوعا" لە شارى بەعشىقە لە رۆژى 7\4\2007 دا جارېكى تر نمونەى بەربەرىت و وەحشىەتى عادات و تەقالىدى دواكەوتووانى دىنى و عەشايەرى لە بەرامبەر ژناندا نیشان داپەوہ. دوعا خلیل كچولە كوردى يەزىدى حەفدەسالە تەنھا لەبەر ئەوہى دلى بەكورېكى كوردېكى ئىسلامى يەوہ لەترسى ئەوہى نەكوژریت هەلدى بۇ مالى خۆشەويستەكەى.. بەلام ئەم كىژە لەلايەن ئاسايشى هەردوو دەسەلاتى پارتى و حكومەتى عىراقدا پەلكيش ئەكرى و تەسلىمى كەس وكارى دەكریتەوہ وپاشان بەپىى بەدابونەرىتى عشايرى كۆنەپەرستى دىنى بەردەباران دەكرى و دواى ئەوہى سەرى پان دەكریتەوہ بەدواى سەيارەوہ لەنبوہندى شەقامدا راي دەكيشن.

ئیمە وەك هەردوو رېڭخراوى سەنتەرى خۆرھەلات و ژنانى پەنابەر بە توندى ئەم تاوانە مەحكوم دەكەين وە دەسەلاتى ئەو ناوچەيە ، حكومەتى مەرکەزى عىراق و حكومەتى كوردستان لېپرسراو دەكەين لە بەرامبەر گرتنى تاوانباران و سزا دانيان و ريسوا كوردنى ئەم تاوانەيان لە نيو كۆمەلگادا .

كوشتنى ژنان لە ژېر دەسەلاتى حكومەتى هەرىمى كوردستان بە هەردوو لايەنەكەيەوہ دياردەيەكى هەموو رۆژە بووہ وە لە 15 سالى رابردوودا هەزاران ژن بوونەتە قوربانى ئەقالىەتى دواكەوتوى ناموس پەرسى و پياوسالارى. كوشتنى ژنان هەميشە تاوانىكى ئاسان و بى سزا بووہ لە ژېر دەسەلاتى هەردوو حيزبى يەكيتى و پارتيدا وە تاوانبارانى كوشتنى ژنان بە بى هېچ لىكۆلنەوہو سزايەك بوى دەرچوون و لە ئەوروپاش ناموسپەرستەگانى نيو كۆمەلگاي كوردى لەگەل پىلانى كوشتنى هەر ژنيك ، بلىتى گەرانەوہيان بۇ كوردستان ئامادە دەكەن تا لە دەستى سزا خويان دەر باز كەن و پەنا بەرنە بەر ئەو حىمايەتەى كە لە كوردستان بۇيان دابىن كراوہ .

بىدەنگى لە ئاست كوشتنى "دوعا" بەو شيوە درندانەيە وە بە بەر چاو و بە بەشدارى پۇليس و دەسەلاتى ئەو شارە ، دەلىلىكى ترە كە هېچ كام لە دەسەلاتداران لە عىراق و كوردستان بە نيازى پاراستنى ژنان نين لە دەست توند و تىژى و كوشتنى ناموس. لايەنىكى ترى ئەم وەحشىەتە پەيوەندى هەيە بە وەزعى داگىركارى عىراق و سەپاندنى ناسنامەى ئايىنى ، رەگەزى و نەتەوہىي بەسەر خەلكى عىراقەوہ كە هەم داگىركەران و وە هەم حيزبەگانى نيو دەسەلاتى حكومەتى مەرکەزى و كوردى سەپاندويانە وە لەگەل دەسەلاتياندا دواكە و تووترين و درندانە ترين عادات و تەقالىدى دىنى و عشايرىان زىندوو كردۆتەوہ و تايغەگەرى و شەرى رەگەزو دىنەگان بوونە تە بەشىكى هەموو رۆژەى ژيانى خەلك و قوربانىەگانىان لە خەلكى بىتاوان عىراقى غەرقى خوین كردووہ .

ئەوہ ئاشكرايە كە هەميشە ژنان يەكەم قوربانى وەزعى شەر و داگىركارى وە لە گەلیدا زىندوو بونەوہى عاداتى دىنى و عەشیرەتى دواكەوتوون وە ئىتر ژنانىك كە وەك "دوعا" لە ناوچەيەكى داگىركراوى پر كيشەى جياوازى دىنى و قەومى وە لە نيوان دەسەلاتى جۇرا و جۇرى ميلشيايى دىنىدا ژيان بەسەر بەرن ، زۆر بە ئاسانى دەبنە يەكەم قوربانىانى ئەو كيشانە و بە بى ئەوہى هېچ لايەنىك خوى بە لېپرسراو لە پاراستنى ژيانىان بزانييت .

ئىمە پېمان واپە كە بنەبر كوردنى دياردەى كوشتنى ژنان لە ژېر ھەر بيانووپەكدا ، دەستكۆتاكردنى دىن و عەشیرەتگەرى لە سەر ژيانى ژنان و دابىن كوردنى ژيانىكى ئاسوودە و يەكسان كە تىيدا ژنان وەك ئىنسان چاوپان لىبىرى پەيوەستە بە كۆتايى ھاتن بە جەنگى قەومى و تايىفى و داگىركارى لە عىراقدا وە دامەزراندنى حكومەتتىكى سيكولارى عەلمانى كە يەكسانى ئىنسانەكان لەبەر دەم ياسادا راگەپەنى بە بى جياوازی رەگەز، دىن ، نەتەوہ يان سىكس.

ئىمە ئەم دوو رىكخراوہپە لە پال ھەر رىكخراوہپەكى ترى مودافىع لە مافەكانى ژنان ، مافى مرؤف وە ھەر رىكخراوہپەكى ترى يەكسانى خواز خەبات دەكەين لە پىناو :

1- بەردەبارنكردنى ژنان گەورەترىن تاوانى دژى ئىسانىيە. ھەريۆپە ناساندنى مەسەلەى كوشتنى "دوعا" لەم شىوازەيدا بەراى گشتى خەلكى دىنا و بۆرىگەگرتن لەدووپات بوونەوہى ئەركى ھەموو رىكخراوہكانى ژنانە و دەبى لەرىگى فشارىكى كۆمەلايەتى وجىھانىەوہ بەپىى نەخشەپەك رىگاكانى بەرگرتن بەم دياردەپە وەك ئەجندای ھەردەسەلاتىك لەعىراق و كوردستان جىگىرىكريت. ولەرىگى ناوہندەكانى مافى مرؤف و رىكخراوہ ئىسانىەكانەوہ چاودىرى بكريت.

2- ھەروہا ئىدانەكردنى بى پرسىارىتى دەسەلات لە ئاست ئەم رووداوہدا دەبى بە كۆمەلگى نىو نەتەوہپى بناسىندىرى تا دەسەلاتى ئەو ناوچەپە بە حكومەتى مەركەزى عىراق و حكومەتى كوردستانەوہ لىپرسراوہتى خۇيان رادەگەپەنن و تاوانبارانى كوشتنى دوعا دەستگىر دەكەن و سزا دەدرىن .

2- كۆتايى ھاتن بە داگىركارى عىراق و بەرپرس كوردنى حكومەتەكانى ئەمريكاو بەرىتانىا لە وەزعى خويىناوى خەلكى عىراق تا چوونە دەرەوہپان لە عىراق .

3- ھەلۆەشاننەوہى دام و دەزگاكانى حكومەتى مەركەزى جياوازخوازی تايىفى و قەومى لە عىراق و دامەزراندنى حكومەتتىكى عەلمانى و سىكۆلار كە مافى يەكسانى خەلك دابىن بكات.

4- لابردنى دەستوور و ياساى ئىسلامى ئىستای دژ بە ژنان لە عىراق و ە بەرقەراركردنى جياى دىن لە دەولتە و يەكسانى ژن و پياو لە دەستوورى ئاپندەدا .

بۆ پەيوەندى كردن بە رىكخراوہكانمانەوہ بۆ كارى ھاوہەش لەسەر ئەم خالانە تكايە پەيوەندى بكەن بە :

گۆنا سەعید - سەنتەرى خۆرھەلاتى ناوہراست بۆ مافەكانى ژنان :

ژمارە تەلەفون : 00447894252708 ، ئىمەيل : gona@mecwr.org

سەوسەن سەلىم - رىكخراوى ژنانى پەناپەرى كوردستان :

ژمارە تەلەفون : 00447748851125 ،

ئىمەيل : sawsansalim@yahoo.com